

NYTT OM LUFTKONTROLL

2012-03-15 NR 1

**Det här brevet är en del i Naturvårdsverkets
vägledning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft.**

Nytt brev

Det här är första numret av ett nytt nyhetsbrev som skickas ut från oss på Naturvårdsverket som arbetar med miljökvalitetsnormer för utomhusluft. I första hand kommer nyhetsbrevet att ta upp frågor om kontroll av luftkvalitet, men även frågor om åtgärdsprogram och annat kan komma att beröras. Syftet är att ca 2-4 gånger per år på ett enkelt sätt kunna nå ut med nyheter och vägledning till er som kommer i kontakt med miljökvalitetsnormer för luft i ert arbete.

Vi vill rikta ett stort tack till Per Andersson, Luleå kommun, som gav oss idén till nyhetsbrevet. Längst ner kan ni se vad som händer i Luleå kommun just nu. Tanken är att i varje brev få en kort beskrivning från en kommun om vad som är på gång, något som kanske kan inspirera andra kommuner.

Allt under kontroll

Vi upplever att betydligt fler kommuner än tidigare arbetar aktivt med luftnormerna och vi uppskattar allt arbete som görs såväl i kommunerna som i luftvårdsförbund och på länsstyrelser. Det är dock en bit kvar på vägen och vi är glada om vi kan stödja er i det arbetet. Vid sidan av vårt ansvar som genomförare av EU:s luftlagstiftning är vår roll dels att försöka underlätta genom skriftlig vägledning, såsom handboken *Luftguiden*, dels att vid behov komma ut för diskussion och vägledning vid möten, seminarier etc. Även nyhetsbrevet är ett led i detta.

Vad gäller?

Alla kommuner ska känna till vilken luftkvalitet de har i kommunen. Detta kan åstadkommas antingen genom kontinuerliga eller indikativa mätningar, modellberäkningar eller objektiv skattning. Vilken kontrollnivå en kommun omfattas av för ett ämne, beror dels på föroreningsituationen, dels på om kommunen ingår i ett samverkansområde eller inte. Även kommunens eller samverkansområdets storlek har betydelse. Den lägsta kontrollnivån för en kommun, för respektive ämne, är objektiv skattning. Detta gäller även för kommuner som ingår i samverkan, där antalet mätstationer kan vara mycket litet.

Vi ser mycket positivt på att så många kommuner börjat samverka inom ramen för luftarbetet. Vår bedömning är att det är ett kostnadseffektivt sätt att genomföra kontrollen och ett bra sätt att få luftfrågorna på dagordningen i kommunen eller regionen, inte minst när kommunerna samverkar med länsstyrelsen och företag inom ramen för luftvårdsförbund eller liknande.

Vägledning

Vi har stort intresse i att vägleda kommunerna i arbetet med miljökvalitetsnormerna. Vid sidan av Naturvårdsverkets egen vägledning [Luftguiden Handbok 2011:1](#) vill vi rikta uppmärksamheten mot våra andra stödfunktioner:

Referenslaboratoriet för tätortsluft – mätningar (www.itm.su.se/reflab-matningar) som kan hjälpa till med frågor om kvalitetssäkring, val av mätmetod/mätinstrument etc.

Referenslaboratoriet för tätortsluft – modeller (www.smhi.se/reflab-modeller) som är en nyinrättad stödfunktion som finns till hands vid frågor om modellering av luftkvalitet.

Datavärdskap Luft (www.ivl.se/tjanster/datavardskap/luftkvalitet) som ansvarar för mottagande, lagring och tillgängliggörande av luftdata från kommunerna samt rapportering av dessa till EU.

Nya rapporteringskrav

Den 31 mars är det dags för den årliga rapporteringen av resultat från föregående års kontroll. Datavärden (IVL) har skickat ut ett brev till alla kommuner med [länk till instruktioner](#) inför rapporteringen.

Vi vill påminna om att alla resultat ska rapporteras, inte bara mätdata, utan även eventuella resultat från modellberäkningar och objektiv skattning. Särskilda flikar finns för detta i datavärdens rapporteringsformulär. Exakt i vilket format dessa uppgifter ska rapporteras är än så länge inte bestämt, utan får tills vidare ske i valfri

form. EU:s riktlinjer på detta område kommer att tydliggöras.

Det nya luftkvalitetsdirektivet (2008/50/EG) trädde i kraft för drygt tre år sedan. I slutet av förra året fattades beslut om kompletterande, mer detaljerade rapporteringsbestämmelser (2011/850/EU). Nuvarande föreskrifter (NFS 2010:8) baseras på en preliminär version av dessa bestämmelser. Under 2012/2013 kommer vi att revidera föreskrifterna med anledning av den slutgiltiga versionen.

Om åtgärdsprogram

I Sverige har det visat sig vara svårt att följa miljökvalitetsnormerna för partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO₂), vilka skulle klarats före år 2005 respektive år 2006.

Om kontrollen av luftkvaliteten visar att en miljökvalitetsnorm för luft kan komma att överskridas ska kommunerna underrätta Naturvårdsverket, som därefter utreder behov av åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammen ska ange vad kommuner och myndigheter ska göra för att följa miljökvalitetsnormerna. Miljökvalitetsnormer ska även beaktas vid t.ex. tillsyn och tillståndsprövning enligt miljöbalken.

Beslutade åtgärdsprogram finns för Malmö (NO₂), Helsingborg (NO₂), Jönköping (PM10), Göteborgsregionen (NO₂), Göteborg (PM10), Norrköping (PM10), Stockholms län (NO₂, PM10), Uppsala (PM10, NO₂), Örnsköldsvik (PM10), Umeå (NO₂) och Skellefteå (NO₂). Åtgärdsprogrammen finns redovisade på vår [webbsida](#).

För närvarande utreder Naturvårdsverket behov av åtgärdsprogram i Linköping (PM10), Luleå (NO₂) och Sundsvall (PM10).

”Det här gör vi...” – rapport från en kommun

”I Luleå kommun finns en lång tradition av att kontrollera luftkvaliteten. Under de senaste åren har höga kvävedioxidhalter uppmätts i några olika gaturum i Luleå centrum. I och med att halterna har varit så höga att miljökvalitetsnormer för kvävedioxid kan ha överskridits har Naturvårdsverket underrättats. I kommunen diskuteras nu om vad upprättandet av ett åtgärdsprogram kan innebära och vad det eventuellt ska innehålla. Klart är dock att det kommer att krävas ett gemensamt, kommunövergripande samarbete för att nå ett gott resultat.

För att skapa ett bra och öppet luftvårdsarbete i Luleå kommun har vi alltid värnat om ett tätt samarbete mellan kommunens miljökontor, stadsbyggnadskontor och tekniska förvaltning. Detta sker genom aktivt deltagande i kommunens samhällsplanering och övriga arbeten som berör luftkvaliteten. Representanter från de olika förvaltningarna brukar även delta i gemensamma utbildningsinsatser just för att skapa samsyn och samverkan. Vidare deltar även kommunen i ett nystartat samarbete mellan några Norrbottenskommuner i syfte att byta erfarenheter med

varandra.”

Mer information om Luleå kommuns mätningar och luftkvalitetsarbete finns på webbsidan www.lulea.se/luft.

Kontakta oss

Kontakta oss gärna om ni har frågor!

mkn-luft@naturvardsverket.se

Besök även gärna vår reviderade webbsida:

www.naturvardsverket.se/mkn-luft

